

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

4/S-son (4-jild)

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/4(4) - 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолiddиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Курбанова Земфира Ибрагимовна</i> КАРАКАЛПАКСКАЯ ЖЕНЩИНА В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИЙ КАРАКАЛПАКСТАНСКОГО ОБЩЕСТВА ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЫ XX ВЕКА	10-18
<i>Норов Шухрат Сувонович</i> УЧАСТИЕ МОЛОДЁЖНЫХ ОРГАНИЗАЦИИ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ: ИСТОРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ НА ПРИМЕРЕ ЗАРАФШАНСКОГО ОАЗИСА	19-25
<i>Холхужаева Юлдуз Уралбоевна</i> XIX АСР ИККИНЧИ ЯРМИ XX АСРЛАРДА САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ КАТТАҚЎРҒОН БЎЛИМИ АҲОЛИСИНИНГ ТОИФАЛАРИ ВА МИЛЛАТЛАРИ ТАРКИБИ.....	26-31
<i>Ochilova Oydiyona Rahmiddinovna</i> O'RTA OSIYODA XONLIKLAR DAVRIDA TIBBIYOTNING RIVOJLANISHI	32-35
<i>Ergashev Mavlon Eshniyozovich</i> CHAG'ANIYONDA HUNARMANDCHILIKNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	36-40
<i>Ollomuradov Nurali Yoqub o'g'li</i> SHAHAR AHOLISINING IJTIMOIIY HAYOTIDAGI O'ZGARISHLAR VA MUAMMOLAR TAHLILI (XX ASRNING 70-80 YILLARI O'ZBEKISTONNING JANUBIY VILOYATLAR MISOLIDA)	41-44
<i>Baxriddinov Odiljon Jamshid o'g'li</i> MUSTAQILLIK YILLARIDA O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING VUJUDGA KELISHI VA UNING YOSHLAR HAYOTIDA TUTGAN O'RNI	45-50
<i>Arslonbekov Nursulton Azizbek o'g'li</i> ZIYOVUDDINXON IBN ESHON BOBOXONNING ARAB MAMLUKATLARIDA BO'LGAN DASTLABKI SAFARI VA UNING NATIJALARI	51-55
<i>Нурметова Фазилат Илхомовна</i> ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН-КОРЕЯ РЕСПУБЛИКАСИ БИЛАН МУНОСАБАТЛАРИНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ.....	56-61
<i>Рахманова Мавлуда Эркин қизи</i> ЎЗБЕКИСТОН ССРГА МАЖБУРИЙ КЎЧИРИЛГАН ХАЛҚЛАРНИНГ ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИДАН КЕЙИНГИ ИҚТИСОДИЙ ВА ИЖТИМОИЙ ҲАЁТИ ТАРИХИ.....	62-66

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Avlokulov Anvar Ziyadullayevich</i> HISOB SIYOSATI AUDITI NATIJALARINI UMUMLASHTIRISH VA BAHOLASH TARTIBI	67-71
<i>Исманов Иброхим Набиевич</i> ИСЛОМИЙ МОЛИЯГА МУВОФИҚ БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ: МУАММОЛАР ВА ИМКОНИАТЛАР.....	72-81

Murtozayev Sardorbek Abdijalil o'g'li

О'ЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЙОТИГА ТО'Г'РИДАН-ТО'Г'РИ ХОРИЖИЙ ИНВЕСТИЦИЯЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ ВА ИНСТИТУТСИОНАЛ АСОСЛАРИ 82-88

Умаров Абдувахоб Турсунович

ҲУДУДЛАРИНИ БАҲҚАРОП РИВОЖЛАНТИРИШ ДАСТАКЛАРИ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ ИМКОНИЯТЛАРИ 89-97

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Jumaniyozova Sabohat Bekturdiyevna

АНТРОП ТАМОЙИЛ ҲАҚИДАГИ ФАЛСАФИЙ ҚАРАШЛАРНИНГ ДИНАМИКАСИ 98-102

Majitov Maxmud

МА'НАВИЙ ТАРБИЯНИНГ МА'РИФАТЛИ ШАХС РИВОЖИДАГИ О'РНИ 103-108

Xamrayev Sardorbek Sharafutdinovich

БАҲҚАРОП ЕКОТУРИЗМНИ ЯРАТИШДА ЗАМОНАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ВА ТАБИАТ БИРЛАШИШИНИНГ ИҶТИМОИЙ-ФАЛСАФИЙ ҲАТЛАРИ 109-112

Vaxobova Dilfuza Roziqovna

АБУ АБДУЛЛОҲ РУДАКИЙНИНГ АДАБИЙ – МА'НАВИЙ МЕРОСИ Г'АРБ ОЛИМЛАРИ ТОМОНИДАН О'РГАНИЛИШИ 113-119

Karimov Ulmasbek

ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТИ ВА ТАДБИРКОРЛИК МАДАНИЯТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШНИНГ ФАЛСАФИЙ ҲАТЛАРИ 120-125

Matnazarova Muhayyo, Aripova Nasiba

ЕТНИК-БАҲРИКЕНГЛИК-МИЛЛАТЛАРАРО МУНОСАБАТЛАРНИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ АСОСИЙ МЕХАНИЗМИ СИФАТИДА 126-130

G'ulomov Obid G'ayratovich

ГЛОБАЛЛАШУВ ШАРОИТИДА - YOSHLAR МА'НАВИЯТИГА ТА'СИР ҚИЛУВЧИ ОМИЛЛАР 131-134

Яздонов Зиқирилло Шуқуриллович

МОВАРОУННАҲР ВА ХУРОСОНДА СЎФИЙЛИК АНЪАНАЛАРИНИНГ БОҒЛИҚЛИГИ ВА ЎЗАРО ТАЪСИРИ 135-139

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Boboraimova Maftuna Asatullo qizi

ХИТОЙ ВА ИНГЛИЗ ТИЛИДА ҲУРМАТ КАТЕГОРИЯСИНИ ИФОДАЛОВЧИ "МУРОҲААТ" ЛЕКСЕМАСИНИНГ ҚО'ЛЛАНИШИ 140-146

Xursanov Nurislom Iskandarovich

ДРАМАЛАРДА МЕТОФОРЛАРНИНГ СОТСИАЛ ХОСЛАНИШИ (ИНГЛИЗ ВА О'ЗБЕК ТИЛЛАРИ МИСОЛИДА) 147-151

Atadjanova Sevara Bekmurotovna

САҲОНАТНОМА ЖАНРИНИНГ ГЕНЕЗИСИ ВА ТАРАҚҚИЙОТИ 152-160

Каюмова Нодира Карим кизи

ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ В РЕЧИ СОВРЕМЕННОГО ЧЕЛОВЕКА ... 161-166

<i>Мукумов Махмуд Худайбердиевич</i> ИЛМИЙ МАТНЛАРНИНГ ЛИНГВИСТИК ВА ЭКСТРАЛИНГВИСТИК ОМИЛЛАРИ	167-171
<i>Нарзуллаева Мафтуна Одилбек кизи, Юсупова Шохсанам Мирзали кизи, Иссагуллаева Феруза Ражабовна</i> ВОПРОСЫ ТИПОЛОГИИ И ЛЕКСИКОГРАФИЧЕСКОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ БЫТОВОЙ ЛЕКСИКИ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО И УЗБЕКСКОГО ЯЗЫКОВ)	172-176
<i>Mirobidova Nilufar Murodjon qizi</i> O‘ZBEK AYOLLAR NUTQIDA KONNOTATIV MA‘NONING IFODALANISHI	177-180
<i>Murtazayeva Hadicha Nuriddinovna</i> TIBBIY TERMINOLOGIYANING YASALISH XUSUSIYATLARI	181-185
<i>Камбарова Маржан Адил қизи</i> АНТРОПОЦЕНТРИЧЕСКИЕ ПОСЛОВИЦЫ И ИХ РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ В АНГЛИЙСКОМ, РУССКОМ, УЗБЕКСКОМ, КАЗАХСКОМ ЯЗЫКАХ	186-191
<i>Nizomova Iroda</i> INGLIZ VA O‘ZBEK NASRIDA “O‘GAY ONA” OBRAZINING BADIY TASVIRI	192-197
<i>Mamanazarova Gulhayo Ilhamjanovna</i> METODOLIK KELAJAKLAR: KOGNITIV STILISTIKANI BOG‘LASH	198-203
<i>Sobirova Zarnigor Rahimovna</i> “DIALEKT” VA “DIALEKTIZM” TUSHUNCHASI: INGLIZ DIALEKTLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	204-209
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Jurayev Sherzod Yuldashevich</i> DAVLAT BOSHQARUVI VA DAVLAT XIZMATINI RAQAMLASHTIRISHNING MOHIYATI VA UNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI HORIJIIY TAJRIBA MISOLIDA	210-213
<i>Ражабов Нариман Шарифбаевич</i> БИОЛОГИК РЕСУРСЛАРНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШДА ЭКОЛОГИК МЕЪЁРЛАШНИ ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ МАСАЛАЛАРИ	214-219
<i>Nishonov Abdulloh Ubaydulloh o‘g‘li</i> ATOM ENERGIYASIDAN FOYDALANISHNING EKOLOGIK-HUQUQIY MUAMMOLARI ...	220-229
<i>Когамова Асель Шукирбавна</i> ЭЛЕКТРОННОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН: ОПЫТ, ПРОБЛЕМЫ, РЕШЕНИЯ	230-235
<i>Qilichova Munira Azimjon qizi</i> ISLOM MOLIYASI TALABLARI ASOSIDA UY-JOYNI MOLIYALASHTIRISH SHARTNOMALARINING O‘ZIGA XOS JIHATLARI	236-247
<i>Панабергенова Жамиля</i> ОПРЕДЕЛЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА: ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ.....	248-254
<i>Qurbonov Doniyorbek Davlat o‘g‘li</i> KONSTITUTSIYA VA QONUNNING USTIVORLIGI – HUQUQIY DAVLATNING ASOSIY BELGISI	255-259
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	

<i>Axmedov Akmal Yusufovich, Sherqo'ziyeva Zarnigor</i> BO'LAJAK PSIXOLOGLARNING O'QUV FAOLIYATIDA KOMMUNIKATIV KOMPETENTSIYASINI RIVOJLANTIRISH	260-264
<i>Ibragimova Xurshida Xusanbayevna</i> IJTIMOIY ADAPTATSIYA PSIXOLOGIK MUAMMO SIFATIDA	265-269
<i>To'lanova Mahliyo Murotali qizi</i> BO'LAJAK PEDAGOGLARDA KASBIY DEFORMARSIYANI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK PSIXOLOGIK USULLARI	270-274
<i>Qurbonova Nozima</i> OLIV TA'LIM MUASSASALARINING BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARIDA TARG'IBOTCHILIK KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH	275-280
<i>Abdullayeva Bahriniso Baxtiyorovna</i> BO'LAJAK JISMONIY TARBIYA O'QITUVCHILARINI SPORT MURABBIY ASOSIDA KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASH TEXNOLOGIYALARI	281-287
<i>Esanova Gulchehra</i> FUTBOLDA TAYYORGARLIK JARAYONINI BOSHQARISH VA TESTLAR YORDAMIDA JISMONIY SIFATLARNI BAHOLASH MASALALARI	288-292
<i>Qurbonmurodov Egamberdi</i> YOSH BASKETBOLCHILARNI KOMPLEKS TAYYORLASH	293-298
<i>Erkinova Lutfiya Qudratovna</i> LOYIHA METODI AN'ANAVIY USULLARGA TO'LDIRUVCHI SIFATIDA.....	299-303
<i>Sanoyev Gaybullo Abduraxmonovich</i> AJDODLAR MEROSINI O'RGANISH JARAYONIDA BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING SAVODXONLIK KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH SAMARADORLIGI	304-310
<i>Ibadullaeva Zamira Kuanishovna</i> MUSIQA FANI DARSIDA PEDAGOGIK METOD VA TEXNOLOGIYALARNI TAKOMILLASHTIRISHDA O'QITUVCHINING KASBIY MAHORATI	311-315
<i>Babayev Anvar Axmedovich</i> FUTBOLCHILARNING STRATEGIK VA TAKTIK TAYYORGARLIGI: ENG YUQORI SAMARADORLIKKA INTILISH	316-320
<i>Давыдова Руфина Артуровна</i> РОЛЬ ГУМАННО-ЛИЧНОСТНОЙ ПЕДАГОГИКИ Ш.А.МОНАШВИЛИ В РАЗВИТИИ ЛИЧНОСТИ УЧАЩЕГОСЯ	321-327
<i>Омонов Даврон Алишерович</i> ВИДЫ УДАРОВ НОГАМИ В КИКБОКСИНГЕ	328-333
<i>Kayimova Nargiza</i> THE IMPORTANCE OF USING LITERATURE IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE	334-338
<i>Ismoilov Erkin Mengnimurotovich</i> O'SMIRLIK DAVRIDA INTELLEKTUAL VA EMOTSIONAL RIVOJLANISHNING XUSUSIYATLARI	339-343

Received: 05 June 2024
Accepted: 15 June 2024
Published: 25 June 2024

Article / Original Paper

SOME CONSIDERATIONS ON ECOLOGICAL REGULATION IN USING AND CONSERVING BIOLOGICAL RESOURCES

Rajabov Nariman Sharifbaevich

Tashkent state university of Law, Department of "Ecological law, Acting professor, Doctor of Law

Abstract. The article highlights the issues of legal regulation of environmental regulation, which is one of the environmental requirements for the protection of biological resources and their rational use, emphasizes its importance, legal issues related to the development of legislation in this area, analyzes the current state of establishing environmental standards and development prospects from scientific and theoretical point of view, and in this regard, the author's proposals are put forward. In this regard, the experience of foreign countries has been studied, proposals and recommendations for its development in our country have been developed.

Key words: biological diversity, flora, fauna, biological resource, environmental standard, pasture, national Natural Park, environmental expertise, environmental regulation, environmental legislation, quota, limit.

БИОЛОГИК РЕСУРСЛАРНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ВА УЛАРДАН ФЙДАЛАНИШДА ЭКОЛОГИК МЕЪЁРЛАШНИ ХУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ МАСАЛАЛАРИ

Ражабов Нариман Шарифбаевич

Тошкент давлат юридик университети, "Экология ҳуқуқи" кафедраси
профессори в.б., ю.ф.д.

Аннотация. Мақолада биологик ресурсларни муҳофаза қилиш ҳамда улардан оқилона фойдаланишда экологик талаблардан бири бўлган экологик меъёрлашни ҳуқуқий тартибга солиш масалалари, унинг аҳамияти ёритилиб, ушбу соҳа қонунчилигини ривожлантириш, экологик меъёрларни ўрнатилишининг ҳозирги ҳолати ҳамда ривожланиш истиқболларига оид ҳуқуқий масалалар илмий-назарий жиҳатдан таҳлил этилган, бу борада эса муаллифлик таклифлари илгари сурилган. Ушбу масала юзасидан ҳорижий мамлакатлар тажриба ўрганилиб, мамлакатимизда уни ривожлантириш юзасидан таклиф ҳамда тавсиялар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: биологик хилма-хиллик, ўсимлик дунёси, ҳайвонот дунёси, биологик ресурс, экологик меъёр, яйлов, миллий табиат боғи, экологик экспертиза, экологик меъёрлаш, экологик қонунчилик, квота, лимит.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4SI4Y2024N36>

Кириш. Аслида, ўсимлик ва ҳайвонот дунёси объектлари ноёб биосферамизнинг бир қисми сифатида намоён бўлиб, унинг ҳаётий фаолияти сув объектларининг мусаффолигини, атмосфера ҳавосининг қулай ва тозаллигини таъминловчи бир унсур ҳисобланиб, улар турларнинг йўқ бўлиб кетиши эса барча экологик тизимларнинг яхлитлиги, барқарорлиги ва маҳсулдорлигини бутунлай издан чиқишига олиб келади.

Ўз навбатида атмосфера ҳавоси ҳамда сув объектлари сифатининг ёмонлашуви ҳам ўсимлик ва ҳайвонот дунёси объектларининг сонига салбий таъсир этиши мумкин. Масалан, сувларнинг ифлосланиши балиқ ва бошқа сув организмларининг камайишига олиб келади.

Биологик хилма-хилликни ҳуқуқий муҳофаза қилиш масалаларини кўриб чиқишни атроф-муҳитни муҳофаза қилишнинг асосий мақсадларини белгилашдан бошлаш мақсадга мувофиқдир. Ваҳоланки, ўтган асрнинг 1980 йилида О.С.Колбасов ўта муҳим бир масалани қайд этган эди-ки, бугунги кунда мазкур қарашлар ўзининг аҳамиятини ҳеч йўқотмаган, чунончи “одамларнинг атроф табиий муҳит элементларига нисбатан экологик жиҳатдан хулқ-атворини тўғри таъминлаш муҳим бўлиб, инсоннинг табиий объектларга муқаррар таъсири табиатнинг объектив қонунларидан келиб чиқадиган талаблар билан жамиятнинг кейинги ривожланиш талаблари билан чекланадиган вазиятга эришиш учун ҳаракат қилиш муҳимдир”[1;10-с]. Қолаверса, мутахассисларнинг эътиофича, атроф-муҳитни ифлосланишини олдини олиш чоралари экологик жиҳатдан асосланмаган қарорлар натжасида юзага келадиган турли ҳил оқибатларни бартараф этишдан тўрт-беш маротаба арзон ҳисобланади [2;2-11-с].

Жаҳонда ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ҳамда улардан оқилона фойдаланишга оид ҳуқуқий масалалар муҳим аҳамиятга эга бўлиб бормоқда. Чунки, ҳозирги вақтга келиб ўсимлик ва ҳайвонот дунёсининг барча турлари бирмунча қисқарган. Бунинг сабаби, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсидан фойдаланишда аниқ бир мукамал чегара, меъёр ёки нормативларнинг мавжуд эмаслиги, ушбу табиат объектларни ривожлантириш лойиҳаларга риоя қилмаслик, муҳофаза ишларининг қилинмаслиги, шунингдек, ўрмонларда мол боқиш тартибига риоя қилинмаслиги ҳисобланади. Ушбу масалани экологик меъёрлаш орқали ҳал этиш мумкин.

Муҳокама. Кўпгина олимларнинг эътирофича, экологик меъёрлаш – бу атроф муҳит сифати кўрсаткичларини ва унга йўл қўйиладиган даражада таъсир кўрсатишни ўрнатиш, атроф муҳитга йўл қўйиладиган чегараларда меъёрлар (экологик регламент ёхуд бошқа норматив)ни ўрнатишга қаратилган ташкилий-ҳуқуқий фаолият бўлиб уларга риоя этилиши экологик тизимлар деградацияси юзага келмайди, биологик хилма-хиллик сақланиб қолинишига ҳамда аҳолининг экологик хавсизлиги кафолат берилади [3; 52-58-с].

Умуман олганда, экологик қонунчиликда кўпинча табиий ва техник фанларга яқин бўлган махсус атама ва тушунчалардан (формула) фойдаланилади ҳамда улар ҳар доим ҳам ушбу соҳани тушунмаган субъектга уни тушуниш қийин. Юридик техникани мавзуни тўла аниқ тушунмасдан туриб юридик техникани қўллаш эса ижтимоий муносабатларни ҳуқуқ нормаларига трансформация қилишга йўл қўймайди, бунда эса нормаларни нотўғри талқин қилиниши ва бузилиши юзага келади. Экологик қонунчиликни яратилиши жараёнида юридик фан ва амалиёт вакиллари нафақат жамият ва табиат ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг объектив жараёнларининг моҳиятини тушунишлари, балки муайян соҳадаги ҳуқуқий муносабатлар модели сифатида ягона уйғунликни яратишлари керакдир [4; 147-с].

Дарҳақиқат, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ҳамда улардан фойдаланишни меъёрлаш бевосита ва билвосита амалга оширилади. **Бевосита меъёрлаш** орқали ўсимлик ва ҳайвонот дунёси объектларини муҳофаза қилиш ҳамда

улардан фойдаланиш меъёрлари белгиланади. **Билвосита меъёрлаш** орқали ўсимлик объектларининг ўсиш муҳити ва ҳайвонларнинг яшаш муҳитининг маълум бир сифат даражаси таъминланади. Бундай меъёрлаш орқали атмосфера ҳавосининг, сувларнинг ва бошқа табиий объектларнинг ўсимлик ҳамда ҳайвонот дунёси учун безарар сифат ва сон кўрсаткичлари белгиланади. Масалан, ўсимлик ҳамда ҳайвонот дунёсини меъёрлаш ҳам тегишлича ҳайвонот ва ўсимлик объектларига таъсир қилади. Ўсимлик дунёси объектларининг камайиб кетиши ҳайвонларнинг озуқасини камайишига ва бунинг натижасида эса *биринчи навбатда* ўсимлик билан озиқланадиган ҳайвонларнинг сонига, *иккинчи навбатда* эса, йиртқич ҳайвонларнинг камайишига олиб келади [5; 27-38-с].

Шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг «Ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонунининг 24-моддасига асосан, ҳайвонот дунёси объектлари сонини тартибга солиш квоталар асосида амалга оширилади. Квоталар Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги томонидан, Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг хулосаси ва ҳайвонларнинг давлат ҳисоби маълумотлари асосида белгиланади. Бугунги кунда квоталарни белгилаш тартиби қонун ҳужжатларида акс эттирилмаган. Албатта, квоталарни белгилаш тартиби бугунги кунда қуйидагича амалга оширилмоқда: ҳайвонот дунёсидан фойдаланувчи юридик шахслар ҳар йилнинг бошида табиатни муҳофаза қилиш органларига уларга бириктирилган ҳудудларда мавжуд бўлган ҳайвонлар турларининг сони бўйича маълумот тақдим этадилар. Ушбу маълумотларга асосан, Фанлар Академияси (Зоология институти), Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги ҳамда унинг ҳузуридаги Ўрмон хўжалиги агентлигининг вакилларида иборат тармоқлараро комиссия томонидан ҳар бир ҳайвон тури бўйича фойдаланиш имконияти мавжудлиги ҳамда атроф муҳитдан уларни олинадиган тарзда фойдаланиш бўйича ҳайвонларнинг тури ва сони тўғрисида хулоса тайёрланади.

Бундай хулосага асосан, Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг буйруғи билан ҳар бир ҳайвон тури ва унинг фойдаланиш ҳудудлари бўйича сони белгиланади. Мазкур квоталарни белгилаш тўғрисидаги буйруқ вақтинчалик умуммажбурий ҳисобланиб, Адлия вазирлигида давлат рўйхатидан ўтказилмоқда. Бунга мисол қилиб, Ўзбекистон Республикаси Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлигининг биоресурслардан фойдаланиш меъёрлари ҳақида 2004 йил 18 февралдаги 17-сон Буйруғи чиқарилган ҳамда 2004 йил 5 апрелда. 1332-сон билан Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида давлат рўйхатига олинган. Ушбу буйруқ бир йил муддатга мўлжалланган бўлиб, ҳайвонот дунёсидан фойдаланиш режаси ҳисобланади ҳамда бир йўла ушбу соҳадаги экологик меъёрлаш вазифасини бажаради.

Бундан ташқари, квоталарни белгилаш масаласи юридик адабиётларда ҳам таҳлил қилинган. В.В.Петровнинг фикрича, ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш соҳасида ҳайвонларни тутиш ҳамда отиш лимитлари белгиланади. Улар бир йилга ёки ов мавсумига (ов қилиш ва балиқ тутишнинг маълум бир вақтларига), сув ҳавзалари ёки овчилик ва балиқчилик жойлари ёхуд хўжаликлари бўйича белгиланиши мумкин [6; 152-с]. Ва албатта ўрмонлардан фойдаланиш, уларни

муҳофаза қилиш ва қайта тиклаш бўйича ҳисобланган ўрмон кесиш ҳажмлари ёғоч тайёрлаш мақсадида кесиладиган дарахтлар ҳамда ўсиб унадиган дарахтларнинг мувозанатини сақладийган меъёр ўсимлик ҳолатига таъсир қилиши мумкин бўлган ҳайвонларнинг ёки бир вақтнинг ўзида ўрмонда бўлиш фуқароларнинг сони шаклларида лимитлаш амалга оширилиши аҳамиятлидир.

Таҳлил. Дунё тажрибаси шуни кўрсатадики, сувдаги биологик ресурслардан фойдаланишни квоталаш бу ушбу ресурслар миқдорини ҳамда улар яшаш муҳити табиий шароитларини хидлма-хиллигини тартибга солиш воситаларидан бири бўлиб ҳисобланиши аҳамиятлидир [7; 92-96-с]. Албатта, ушбу квоталар миқдори эса илмий асосланган фойдаланиш миқдорларини инобатга олган ҳолда ўрнатилиши лозимдир. Яна бир олимнинг эътирофича қонунчиликда ўрнатилган барча талаблар, яъни ҳайвонот дунёси объектларидан фойдаланишни меъёрлашга оид талаблар, яъни фойдаланиш лимитлари, стандарт ва меъёрларни ўрнатилиши юзасидан талабларни ўз ичига олади, бироқ ушбу талаблар умумий характер касб этиб, улар ҳайвонот дунёсидан фойдаланишнинг қайси черагаси ёхуд лимитларини ўрнатиш ёки белгилаш кераклигини ҳисобга олган ҳолда мезонларни аниқламайдилар [8;624-с].

Қолаверса, ўсимлик дунёсидан фойдаланиш меъёрлари ҳам бир йилга мўлжалланган бўлади [12; 27-38-с]. Табиий пичанзор ҳамда яйловларда пичан ўриш ва мол боқиш алоҳида ҳар бир пичанзор ва яйлов бўйича меъёр сифатида, маълум муддатга белгиланиши лозим. «Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонуннинг 9-моддасига асосан, ушбу меъёрларда пичан ўриш ва мол боқишнинг миқдори ҳамда муддатлари белгиланади. Ушбу миқдор ва муддатлар ҳар бир табиий пичанзор ҳамда яйловнинг ўсимликлар ҳолати ва уларни тикланиш қобилиятидан келиб чиқиб белгиланади. Масалан, 2003 йил 15 майдаги Ф-77-сонли Тошкент вилояти ҳокимининг Фармойиши билан Угам - Чотқол давлат миллий табиат боғи бошқармасига қарашли яйловлардан ёзги мавсумда чорва молларининг жойлаштирилиши тартибга солинган. Ушбу Фармойишга асосан, Андижон вилоятининг чорва моллари учун Оҳангарон ўрмон хўжалигидан 22000 гектар, Бурчмулло ўрмон хўжалигидан 4600 гектар яйлов майдони ҳамда Фаргона вилояти учун Бурчмулло ўрмон хўжалигидан 4000 гектар ва Оҳангарон ўрмон хўжалигидан 2000 гектар яйлов майдони ажратиб берилган. Мазкур Фармойишнинг иловасида вилоят яйловларида жойлаштирилиши лозим бўлган отлар, йирик ва майда шоҳли молларнинг миқдори белгиланган. Масалан, Пскент тумани яйловларида Пскент туманидаги жамоа, фермер хўжаликлари ва аҳолига қарашли молларнинг сони қуйидагича белгиланган: йирик шоҳли моллар – 37000 та, майда шоҳли моллар – 370000 та.

Ёввойи ҳолда ўсадиган шифобаҳш ва озик-овқатбоп ўсимликлар ҳамда ўсимлик - техник ҳом ашёсини тайёрлаш квоталари Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги томонидан Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси билан келишилган ҳолда тасдиқланади. Ушбу квота ҳайвонот дунёсидан фойдаланиш тўғрисидаги квота каби ҳар йили белгиланиб, қайд этилган мақсадларда фойдаланадиган ўсимлик дунёси объектларини ҳисоб маълумотларига асосан ўсимлик дунёсининг ҳар бир тури ва фойдаланилиши лозим бўлган ҳудудлар бўйича белгиланади.

Ваҳоланки, илмий нуқтаи назардан ёндашган ҳолда шуни қайд этиш зарурки,

ушбу соҳа мутахассиси Э.С.Якчевскаянинг фикрини инобатга олиш янада муҳимдир. Яъни, бунда ўсимликлар бирликлари «Фитоценоз сифати» тушунчаси билан фитоценозни тавсифловчи барча хусусиятларни ўз ичига олади ва натижада ўсимлик бирликлари тўғрисида тўлиқ маълумотларга эга бўлиш мумкин бўлади. Фитоценознинг сифатини аниқлаш бир неча босқичлардан иборат бўлади: сифат кўрсаткичларини танлаш, ушбу кўрсаткичларнинг сон белгиларини аниқлаш, ушбу кўрсаткичларни асосий ёки норматив кўрсаткичлар билан таққослаш. ва комплекс баҳолаш дан иборат бўлади [9; 52-с].

Натижа. Ҳайвонот ва ўсимлик дунёси объектларининг фойдаланиш меъёрларини белгилашда ҳайвонот ва ўсимлик объектларининг йўқ бўлиб кетишига йўл қўймайдиган даражада квоталар ўрнатилади. Шунинг учун ҳам, ҳайвонот ва ўсимлик дунёси объектларининг ҳақиқий тарқалган сонидан келиб чиқилиши лозим. Агар ҳайвонот ва ўсимлик дунёси объектларининг сони маълум бир минимал сондан камайиб кетса, ушбу объектнинг тури ўз-ўзининг сонини тиклаш қобилятини йўқотиб, вақти - вақти билан у камайиб кетаётган ва ноёб ўсимлик ҳамда ҳайвонот дунёси турларига киритилишига сабаб бўлади. Демак, ҳайвонот ва ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш юзасидан чегара ёхуд меъёрлари нафақат ушбу объектлардан фойдаланиш режаси сифатида қаралади, балки экологик меъёр сифатида ҳам кўрилиши лозим [11; 45-55-с].

Ҳайвонот ва ўсимлик дунёси объектларидан фойдаланиш меъёрларини белгилашда илмий асосланган ёндашувни таъминлаш учун Фанлар Академиясининг ташкилотлари илмий ходимларининг хулосалари талаб қилинади. Ушбу меъёрлар, мазкур объектлардан фойдаланиш режаси бўлганлиги сабабли, уларни тасдиқлашдан олдин экологик экспертизадан ўтказилиши лозим. Масалан, табиий яйловлар ва пичанзорларда мол боқиш ва пичан ўришнинг меъёр ҳамда муддатлари «Ўсимлик дунёсини муҳофаза қилиш ва ундан фойдаланиш тўғрисида»ги Қонуннинг 9-моддасига асосан, қишлоқ ва сув ҳамда ўрмон хўжалиги давлат органларининг тақдимида кўра маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан тасдиқланади. Шундай меъёрнинг лойиҳаси Ўзбекистон Республикасининг «Экологик экспертиза тўғрисида»ги Қонунининг 11-моддасига асосан давлат экологик экспертизасидан ўтказилиши лозим деб ҳисоблаймиз.

Умуман олганда, экологик қонунчилик билан белгиланадиган атроф-муҳитга потенциал таъсирларни бошқариш механизми табиий ресурслардан фойдаланиш миқдорини экологик меъёрлаш, лимитлаш шаклида атроф-муҳитга турли таъсирини чеклашни ўз ичига олиши, шунингдек атроф-муҳитни бошқаришни тартибга солиш ва қонунийлик механизмлари, яъни таъсир ҳажмларини экологик лойиҳалаш, корхоналарни, маъмурий-худудий тузилмаларни ва бошқа хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятини аттестациядан ўтказиш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва бошқа фаолият соҳасидаги айрим фаолият турларини лицензиялаш шаклида ишлаб чиқариш фаолиятининг атроф-муҳитга таъсирининг реал ҳажми ва табиатининг намоён бўлиши каби бошқаларни ўз ичига олади [10; 502-508-с].

Хуллас, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланишни меъёрлашга оид қонунларда бир қатор қоидалар мавжуд. Аммо, уларни белгилаш тартиби қонунчиликда мустаҳкамланмаганлиги сабабли, шундай тартиб ва

қоида ишлаб чиқилиши ҳамда қабул қилиниши лозим. Бунинг учун, ушбу соҳада фаолият олиб бораётган ваколатли давлат органларининг масъулиятини янада ошириш мақсадга мувофиқ бўлади.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Колбасов О.С. Теоретические концепции новых природоохранных законов // Известия высших учебных заведений. Правоведение. 1980. № 6. С. 10.
2. Краснова И. О. Конкретизация как способ совершенствования законодательства // Lex Russica. 2016. № 6 (115). С. 147.
3. Петров В.В. Экологическое право России. -М.: Бек 1996. - 152 б.
4. Якчевская Э.С. Ўсимлик бирликларини муҳофаза қилиш Научные аспекты стандартизации в области охраны природы и рационального использования почв, земель, ландшафтов. Научные труды Всесоюзного научно-исследовательского института стандартизации. –Москва: 1980. - 52 б
5. Ражабов Н. Конституционно-правовая основа обеспечения права на экологически чистую продукцию //Review of law sciences. – 2020. – Т. 3. – №. Спецвыпуск. – С. 179-183.
6. Nariman Rajabov. "The current state and prospects of the development of the environmental regulation system (historical-legal analysis)" Review of law sciences, no. 3, 2020, pp. 133-139. doi:10.24412/2181-1148-2020-3-133-139.
7. Sharifbaevich R. N. Digitalization of Environmental Regulation: Legal Aspects //American Journal of Social and Humanitarian Research. – 2022. – Т. 3. – №. 6. – С. 374-380.
8. Sharifbaevich, R.N. 2023. The Role of Social Partnership in Setting Standards for the Protection of the Natural Environment (Legal Aspect). *International Journal of Development and Public Policy*. 3, 2 (Feb. 2023), 16–25.
9. Rajabov N. SOME ISSUES OF ENVIRONMENTAL REGULATION OF THE SEIZURE OF MINERALS IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN //International Bulletin of Applied Science and Technology. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 502-508.
10. Ражабов Нариман. "Конституционно-правовая основа обеспечения права на экологически чистую продукцию" Review of law sciences, vol. 3, no. Спецвыпуск, 2020, pp. 179-183. doi:10.24412/2181-919X-2020-3-179-183
11. Ражабов Н. Ш. Роль Социального Партнерство В Установлении Нормативов В Сфере Охраны Окружающей Природной Среды (Правовой Аспект) //Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science. – 2021. – Т. 2. – №. 8. – С. 45-55.
12. Ражабов Н.Ш. Перспективы развития законодательства об экологическом нормировании республики Узбекистан. *Феномен права и законодательство: стратегии и методы познания*. 2023;2(4):27-38. <https://doi.org/10.53315/2949-1193-2023-2-4-27-38>
13. Сорока Н.Н. "Экологическое нормирование как инструмент государственного управления в области охраны окружающей среды: современное состояние и проблемы реализации (теоретико-правовой аспект)" Вестник Сибирского института бизнеса и информационных технологий, no. 1 (9), 2014, pp. 52-58.
14. Бринчук М. М. Удвоение ВВП в контексте экологического права // Экологическое право. 2009. № 1. С. 2-11.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/4(4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).